

eglutė

1987
vasaris

EGLUTĖ

1987
VASARIS

TURINYS

- 3 LIETUVOS KRIKŠTAS, Danutė ir Onutė
- 4 ŽIBURYS LANGE, P. Jurkus ir E.J.
- 10 CEPELINO SAPNAS II, Teta Audronė
- 17 RAŠOM IR PIEŠIAM
- 20 PROTO MANKŠTA
- 24 DU PUSBROLIAI
- 30 AR ŽINAI APIE LIETUVOS PILIS?
- 32 JUOKŲ MAIŠELIS

PIEŠINIAI

Viršelis — P. Banevičiaus

Skyrių vinjetės — Z. Sodeikienės

Kitos iliustracijos:

S. Šileikienė — 3

A. Sutkuvienė — 4, 5, 6, 7, 8, 9

A. Skrupskelienė — 10, 11, 12, 14, 15, 16

J. Paukštienė — 17, 18, 21

N. Palubinskienė — 24, 25, 26, 27, 28, 29

P. Osmolskis — 31, 32

REDAKCIJA

REDAKCIJA: vyr. redaktorė — ses. O. Mikailaitė, Immaculate Conception Convent,
Putnam, CT 06260

ADMINISTRACIJA: administratorė — Danguolė Sadūnaitė, Immaculate Conception Convent,
Putnam, CT 06260

Gautąją medžiagą "Eglutės" redakcija taiso ir tvarko savo nuožiūra. Be redakcijos leidimo "Eglutėje" spausdintų rašinių bei piešinių kitur prašome nespausdinti.

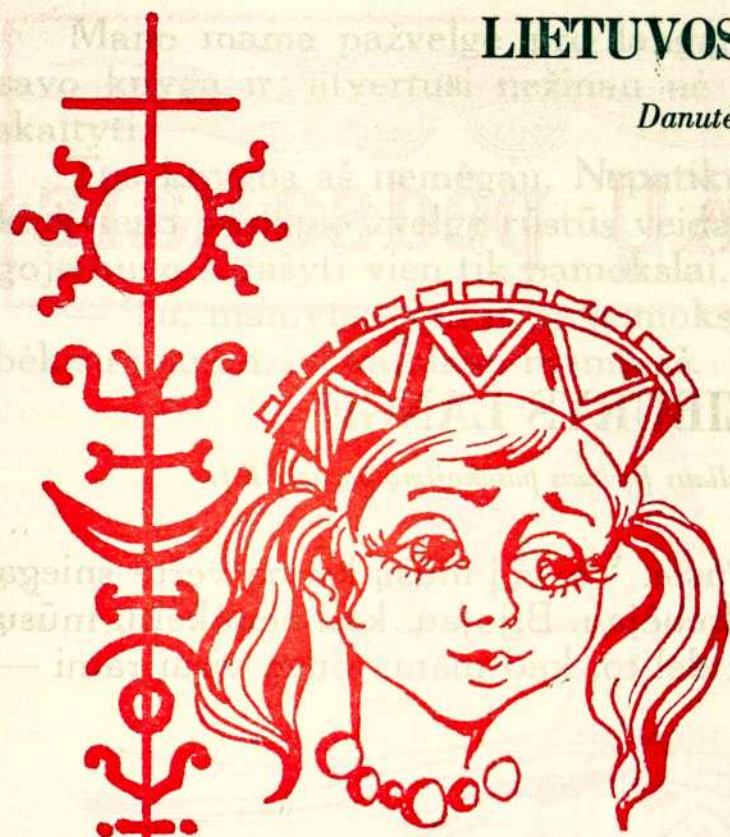
EGLUTĖ — vienintelis lietuviškas laikraštėlis vaikams išeivijoje. Leidžia ir spausdina Nek. Pradėtosios Marijos Seserys, Putnam, CT 06260. Administratorė — Danguolė Sadūnaitė. Prenumerata metams — \$10.00; vieno numerio kaina — \$1.00.

THE LITTLE FIR is a magazine for Lithuanian children. Published monthly except July and August by the Sisters of the Immaculate Conception. Published and printed at Immaculate Conception Convent, Putnam, CT 06260. Yearly subscription—\$10.00; single copy—\$1.00. Second class postage paid at Putnam, Connecticut 06260.

EGLUTĖ (THE LITTLE FIR) — (USPS 169-200)

LIETUVOS KRIKŠTAS

Danutė ir Onutė

**Krikštu mūs žemė, Lietuva,
Tapo šviesi Dievo tauta.
Metų jau — šeši šimtai,
Kaip esame tavi vaikai.**

**Ateik, o Jėzau, vėl pas mus,
Nubrauk tuos debesis juodus.
Išgirski mūs tautos maldas:
Nuplauki priespaudą, kančias.**

**O Viešpatie, Šventa Dvasia,
Su mumis būki visada.
Palaiminai kadais krikštu,
Aplėbk savu globos sparnu.**

PASAKŲ pėdsakais

ŽIBURYS LANGE

Pagal Pauliaus Jurkaus pasakojimą paruošė E.J.

Buvo žiema. Pustė. Vėjas į mūsų kiemą vertė sniegą iš visų pusių. Aš drebėjau. Bijoju, kad nenukeltų mūsų namo stogo. Ir tik dėl to, kad mama buvo visai rami — nurimau ir aš.

— Bet, ką daryti su durimis?

Taigi, su durimis. Su tomis, pro kuriasėjome į lauką ir, kurios dabar vėjuje trankėsi, nes buvo neuždarytos.

— Mama pamiršo, — galvojau aš ir žinojau, kad jai priminti negalėsiu, nes man buvo aišku, kad savo motinai daryti pastabas netinka.

Aš laukiau. Bet, kai duris trenkė dar ir dar kartą — neiškenčiau. Nubėgau ir uždariau.

Mano mama pažvelgė pro langą, paėmė nuo stalo savo knygą ir, atvertusi nežinau nė kurį puslapį, ėmė skaityti.

Tos knygos aš nemėgau. Nepatiko man, kad ten iš kiekvieno puslapio žvelgė rūstūs veidai ir, kad toje knygoje buvo surašyti vien tik pamokslai.

— Tu, mamyte, gera ir be pamokslų. Verčiau pakalbėk su manim, — kalbinau mamą aš.

Bet mama neatsakė. Man pasidarė ilgu žiūrėti, kaip jos lūpos vienodai juda, tai — nieko nelaukiant, įlindau į savo lovą ir bandžiau užmigti.

Užmigti nevyko. Girdėjau, kaip šėlo audra, kaip įlindęs į kaminą vėjas daužėsi, trankėsi ir kaukė.

Staiga tik suūžė, subildėjo. . .

— Baigta! — surikau aš ir, nė nejutau, kaip užšokau ant mamos kelių.

Mama knygą padėjo į šalį, mane apkabino ir, stipriai prie savęs priglaudusi, tarė:

— Tokį vakarą reikia pasimelsti už tuos, kurie ke-
liauja.

Ant mamos kelių jaučiausi saugus. Man rodės, kad manęs nuo jos neatplėštų jokios audros. Į mane grįžo drąsa ir aš pasakiau, ką galvoju:

— Tokią naktį, mamyte, niekas nekeliauja. . .

— Reikalai išveda žmones iš namų, net ir tokią nak-
tį. Atsitinka visaip. Paklausyk, — kalbėjo mama. —
Prieš daugelį metų čia turėjome gražų paprotį. Naktį,
audros metu ant lango statydavom žiburį ir palikdavome
nerakintas duris.

— Kodėl?

— Kad paklydę keleiviai žinotų, kur gali užėiti. Viena
kartą į tokias nerakintas duris pasibeldė. Šeimininkai su-
prato, kad atėjo tas, kurį reikia gelbėti.

Ir tikrai. Už durų stovėjo nuvargusi ir labai sušalusi
moteris. Moteris buvo ne viena. Prie savęs jį glaudė
kūdikį.

— Prašom vidun. Kodėl šiokiu oru iškeliavai? — plačiai duris atidarę, kalbino keleivę geri žmonės.

— Mane išvarė, — atsakė jiems moteris.

— Tai pasilik pas mus, — kvietė keleivę šeiminkai.

— Kur gi tu per pusnis nueisi? O dar su kūdikiu! — kalbino moterį ir kaimynai. — Lik. Lik čia.

Bet moteris pasilikti nesutiko.

— Dabar negaliu, — meiliai į juos žiūrėdama kalbėjo moteris: — Bet aš pas jus sugrįšiu. Dėkui už valgį, kuriuo mane vaišinate, už poilsį, kurį čia radau ir už gerumą, kurį rodėte man ir mano sūnui.

Viena kaimynė atnešė ir padavė keleivei gražią, šilkais ir auksu blizgančią skarą.

— Daugiau nieko neturiu, bet skarą priimk. Suvyturiuok į ją vaikelį. Šilta. Vilnonė. Būsi rami. Nesušals kūdikis nė tokiam ore.

Gerieji žmonės keleivei eiti neleido. Jie ją pasodino į roges ir vežė tol, kol ji tarė:

— Čia išlipsiu. Grįžkite namo ir būkite laimingi.

Praėjo žiema ir pavasaris. Darbuose paskendę žmonės keleivę pamiršo.

Bet syki, kai pievos buvo pilnos gėlių atėjo žinia, kad į jų bažnyčią atneš Dievo Motinos paveikslą.

— Iš Italijos, — kalbėjo vieni.

— Iš Romos, — aiškino kiti.

— Stebuklingas, — sakė treči.

Ir tikrai. Vieną dieną paveikslą atnešė. Paveikslą pasitiko visi miestelio gyventojai. Staiga vienas žmogus ėmė šaukti:

— Žiūrėkite! Žiūrėkite!

— Kas? Ko šauki? Ar nesupranti, kad tokią valandą netinka rėkauti? — draudė žmogų kaimynai.

Bet žmogus tylėti nė nemanė.

— Tik pažiūrėkit! Nejau nematote? — rodė žmogus.

Kaimynai suprato. Iš paveikslo į juos sklido anos keleivės meili šypsena...

— Ar tos, mamyte, kuri žiemą pas juos buvo atėjus?

— Taip. Jos. Nuostabu buvo dar ir tai, kad Dievo Motinos pečius gaubė ana, gerosios moters dovanota skara. Suprato žmonės ir kokį kūdikį anuomet į tą skarą keleivė suvyturiavo.

Nuo tų įvykių praėjo daug laiko. Daug dalykų pasikeitė. Pamažu išnyko ir paprotys paklydusiam keleiviui palikti praviras duris...

Aš nuslinkau nuo mamos kelių.

— Kur? — neleido manęs mama.

— Aš, mamyte, nežinojau... Aš maniau, kad pamiršai uždaryti... Nedrįsau tau priminti... Šią naktį, mamyte, padėkime žiburį ant lango, — prašiau mamos.

CEPELINO SAPNAS

II

Teta Audronė

Cepelinas, Snaigytė, Ledukas ir Stebukliukas parašiutais tyliai nusileido į pietinę salą. Tik vargšė Snaigytė besileisdama įstrigo į palmę.

Gelbėkit! — sušuko truputį išsigandusi Snaigytė. — Kaip aš iš čia išsikapstysiu? — dejavo, besispardydama tarp palmės didžiulių lapų.

— Oi, Snaigyte, — prišoko Stebukliukas — tu tikrai gerai ten susiraizgei. Nesirūpink! Stipriai laikykis, ir aš tuojau tave išlaisvinsiu.

Pagaliau visi saugiai atsirado ant žemės, susitvarkė ir pasiruošė tęsti kelionę. Skraidyti padangėse pingvinukams buvo naujas dalykas, todėl linksmai tarp savęs šnekučiavosi, dalinosi įspūdžiais.

— Tik netriukšmaukit, — sudraudė savo draugus Stebukliukas. — Juk nenorim prikelti Slibinuko ir jo mamos. Jie supyktų...

Ir su tais žodžiais netoliese sušlamėjo krūmai:

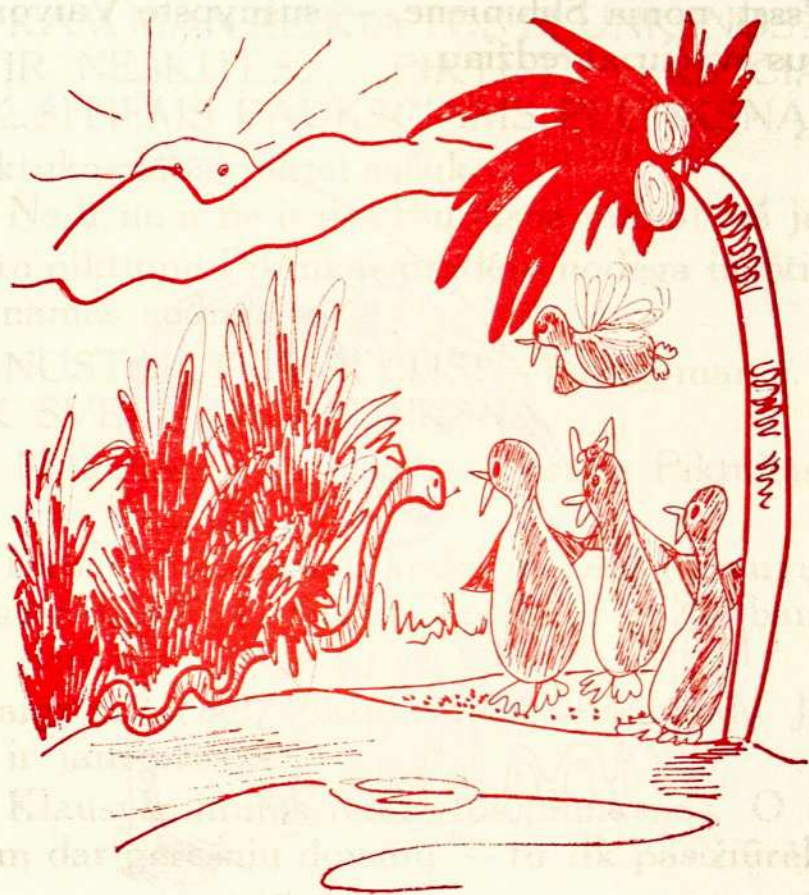
— Psst, psst, — sušnabždėjo nematomas padaras.

— Kas ten? Pasirodyk! — tyliai ištarė Stebukliukas.

— Ar prižadate man nieko nedaryti? — vėl pasigirdo balsas. — Ar prižadat nerėkti ir netriukšmauti mane pamatę?

— Prižadam, prižadam, — tarė visi pingvinukai.

Iš krūmų išlindo nuostabiai graži žalia, su rusvais, melsvais ir gelsvais dryžais — gyvatė.

— Mano vardas: Vaivorykštė, — nedrąsiai kalbėjo gyvatė. — Mane dažnai vadina Vaiva... Girdėjau, kad jūs ruošiatės eiti pas Slibinus. Žinote, Slibinienė labai garsiai kalba ir daug barasi, bet nereikia jos bijoti. Žiūrėkite — štai kokoso riešutas. Nuneškite jai dovanų. Už tokį riešutą ji jums viską atiduos. Tik saugokitės jos sūnaus slibinuko Piktuko — tas tikras neklaužada ir užsispyrėlis. Niekas nenori su juo žaisti. Nors, tiesą pasakius, jis paskutiniu laiku kiek pasitaisė. Sėdi kampe per dienas ir piešia, kažkur radęs tokią keistą, ilgą plunksną.

Iš pradžios pingvinukai gyvatės bijojo. Nė pakrutėti nedrįso. Bet paskui pamatė, kad ji visai tvarkoj — labai mandagi, maloniai kalba.

— Ačiū už patarimą, — padėkojo Stebukliukas, ir visi pingvinukai nužygiavo į slibinų namus. Vaivorykštė rodė kelią:

— Pssst, poncia Slibiniene, — sušnypštė Vaivorykštė, — pas jus svečių atvedžiau.

— SVEČIŲ? KOKIŲ SVEČIŲ? — sušuko Slibinienė.
Apžiūrėjusi pingvinukus, vėl suriko:

— KOKIE KEISTI PADARAI! KAS JIE TOKIE?
Pingvinukai, nors įspėti, bet labai nedrąsiai jautėsi, išgirdę Slibinienės garsų balsą. Bet ši ir toliau draugiškai kalbėjo:

— NA, NESTOVĖKIT IŠSIŽIOJĘ. PRAŠAU Į VIDŲ... SPOKSOT LYG NIEKAD SLIBINO NEMATĘ! IŠ KUR ATKELIAVOTE?...

Tuo tarpu pingvinukai susiprato ir Slibinienei atkišo dovaną — didelį, gražų kokuso riešutą. Jį pamačiusi, Slibinienė dar garsiau sušuko:

— AČIŲ, AČIŲ! KOKIA PUIKI DOVANA!

Pagaliau Stebukliukas paaiškino, ko jie čia atvyko. Slibinienė pamuistė uodega ir tarė:

— KAM MAN REIKIA TOS PLUNKSNOS? IMKIT SAU IR NEŠKITĖS... PIKTUTI, EIKŠ ČIA. ATIDUOK ŠITIEMS PAUKŠČIAMS PLUNKSNĄ.

Piktukas labai piktai sušuko:

— Ne ir ne ir ne ir ne! Plunksna mano! Aš ją radau!

Iš to piktumo Piktukas pradėjo uodega mušti į sieną. Visas namas sudrebėjo.

— NUSTOK TRANKYTIS! — barė jį mama. — ATIDUOK SVEČIAMS PLUNKSNĄ.

— Niekados, — užsispyręs pasakė Piktukas ir dar labiau ėmė daužytis.

— Dabar aš suprantu, kodėl jis neturi draugų, — tylomis sušnabždėjo Ledukas Cepelinui. — Na, bandykime su juo derėtis...

Snaigytė, tačiau, Piktuko visai neišsigando. Ji drąsiai priėjo ir jam pasakė:

— Klausyk, mums reikia tos plunksnos. O tau mes atvežėm dar geresnių dovanų — tu tik pasižiūrėk.

Piktukas pasižiūrėjo į maišą viena akim, bet plunksnos nedavė. Ledukas ėmė iš maišo traukt žaislus ir rodyti slibinukui. Tas, patempęs lūpą, nesakė nieko.

Cepelinui pritrūko kantrybės ir jis burbtelėjo:

— Žinai, tu esi tikrai nemalonus slibinukas. Aš tau atvežiau kreidų ir popieriaus, nes girdėjau, kad mėgsti piešti. Bet kadangi tu toks nemandagus, aš tau jų neduosiu! Snaigyte, Leduk, žiūrėkit, kokios nuostabios mano kreidos! Kiek daug įvairių spalvų! — ir Cepelinas, atsigulęs ant smėlio, ėmė piešti.

Piktukui pasidarė įdomu. Jis išplėtė akis — šimtas spalvų, jis niekados tiek nematė. Žiūrėjo, žiūrėjo Piktukas — ir pats užsimanė tų kreidų.

— Ne, neduosiu! — tarė Cepelinas.

— Prašau, prašau. . . — maldavo Piktukas. — Aš atiduosiu plunksną, tik duok man tas kreidas!

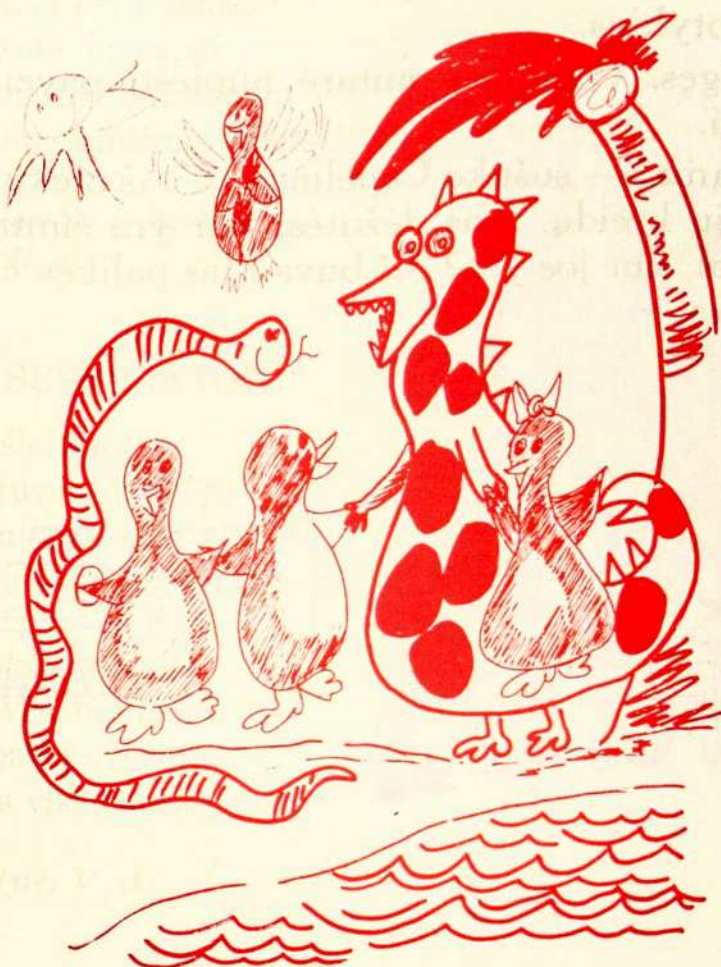
— Ne! Tu labai nemalonus slibinas, ir aš tau neduosiu! Ligi šiol tylėjęs Stebukliukas, dabar įsiterpė:

— Cepelinai, padovanokim tas kreidas Piktukui, — bet su sąlyga, kad jis pasikvies draugų ir jomis pasidalys. O antra kad, gavęs tokią puikią dovaną, pasistengs būti mandagesnis. Na, ką sakai, Piktuk? Ar sutinki?

— Mmmm. . . — tempė lūpą Piktukas. — Gal ir sutikčiau. . . Tik kad aš neturiu draugų. Niekas manęs nemėgsta.

— Tu neturi draugų todėl, kad visą laiką pyksti ir nenori dalytis savo žaislais. Ką tavo draugai darys, čia atėję, jei tu jiems nieko neduodi? — pasakė Ledukas.

— O, ar gali taip būti? — išplėtė akis Piktukas. — Aš niekad apie tai nepagalvojau. . . Gerai, sutinku dalytis, — tarė jis ir jo veide pasirodė didelė, plati šypsena.

Pamačiusi savo vaiko veidą, net Slibinienė nustebo:
— VAI, KOKS TU GRAŽUS! JEI VISAD TOKS BŪSI, REIKĖS KEISTI TAVO VARDĄ. VADINSIU TAVE LINKSMUČIU! NA, GREIČIAU, KVIESKIT SVEČIUS — RUOŠIAM DRAUGYSTĖS BALIŲ!!!

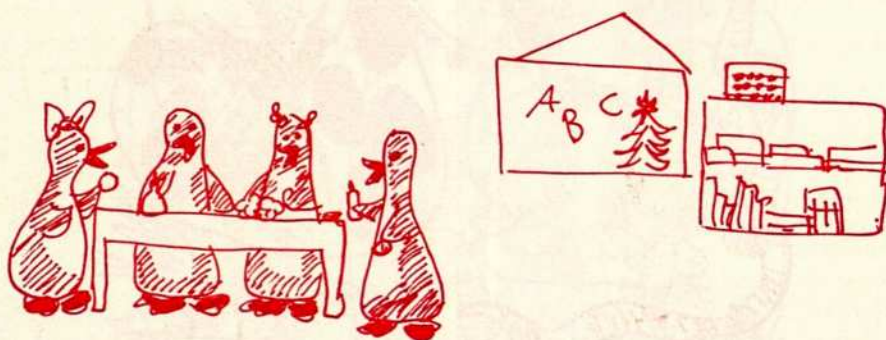
Kai visi susėdo už stalo, Slibinienė atnešė lėkštę milžiniškų slibinų sausainių. Visi valgė, gėrė ir linksminosi. Tačiau pingvinukai kone apkurto nuo Slibinienės garsaus balso. . . Stebukliukas jiems mirktelėjo, kad jau laikas namo. Jis buvo labai laimingas, atgavęs savo plunksną.

— Cepelinai, Cepelinai, jau laikas, — išgirdo Cepelinas balsą prie pat ausies. Jo mama jį ragino keltis.

— Mamyte, kad tu žinotum, kokį keistą sapną aš sapnavau, — tarė Cepelinas, valgydamas žuvinius blynus pusryčiams. Jis mamai išpasakojo savo nuostabius naktinius nuotykius.

Pavalgęs, Cepelinas nutarė nupiešti paveikslą savo mokytojai.

— Mama! — sušuko Cepelinas. — Aš niekur nerandu savo naujų kreidų. Tos dėžutės, kur yra šimtas spalvų. Ar tu žinai, kur jos yra? Aš buvau jas palikęs čia, ant savo staliuko. . .

LIETUVA

Šias eiles parašė K. Donelaičio lituanistinės mokyklos mokiniai Čikagoje.

LIETUVA, MANO TĖVŲ ŽEMĖ

Lietuva, mano tėvų žemė,
Kur guli protėvių kapai.
Gal mes ir nesam ten dabar,
Bet skrendam mintimis dažnai!

*Paulius Vasiliauskas ir Rasa
Dudėnaitė, VII kl.*

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI

Vasario Šešioliktoji,
Šventė Lietuvos didžioji,
Kai lietuviai paskelbė visiems,
Kad Lietuva — tai kraštas jiems!

Tik kai rusai ten atėjo,
Niekas laisvės neturėjo.
Tėvynė dabar pavergta,
Verkia mūs visa tauta...

Vilija Gražulytė, V sk.

LIETUVA, KAIP UPĖ

Lietuva, kaip upė žiemos metu,
Lietuvybė teka, kaip upė po ledu,
Nors spaudžia ją šalta rusų valdžia,
Lietuva gyva ir laukia laisvės visada.
Ateis jai saulėta diena,
Išauš jai laisvės valanda,
Vėl laisvė Lietuvoj žydės,
Kaip upė visuomet tekės.

*Linas Buntinas ir Andrėja
Kabliauskaitė, VII kl.*

KANČIA IR VILTIS

Naktis nusileido, juodoji naktis,
Danguje užgeso visos žvaigždėlės,
Ir laisvės saulutė dingo be vilties,
Tarytum į dulkes nukrito.
Tolimame Sibire kenčia tremtiniai,
Sušalę dejuoja ir miršta badu,
Krauju jie ženklina kelius,
Vedančius į tėviškės laukus.
Brangus broli, nenustoki vilties!
Tau išauš laisvės rytas, skambės vėl varpai,
Gedimino kalne trispalvei iškilus,
Didis džiaugsmas pasklis po visą tėvynę Lietuvą

Dainius Brazaitis, VII kl.

KAIP MES ĮSIVAIZDUOJAME LIETUVOS KRIKŠTĄ

Jogaila atvyko iš Lenkijos į Vilnių. Jis sakė, kad jis nori, kad Vilniaus žmonės apsikrikštytų ir kad jis pastatysias pirmą bažnyčią. Bažnyčią jis ir pastatė ir ji buvo didžiausia visoje Lietuvoje.

Ne visi žmonės norėjo savo dievus — Perkūną, Saulę ir mėdžius ir kitus dievus pakeisti į kitą Dievą.

Jogaila norėjo, kad žmonės eitų į Nerį ir būtų pakrikštyti, ir kiekvienas gautų naują vardą. Jogaila už tai davė baltus marškinius.

Tomas Dainora

Visi žmonės Lietuvoje turėjo būti pakrikštyti. Prie krikšto jie turėjo dėvėti geriausius drabužius. Krikštytis turėjo eiti prie Baltijos jūros. Bet ne visi norėjo krikštytis. . .

Karalius viliojo žmones dovanomis. Sakė: “Jei apsikrikštysit, duosiu jums baltus rūbus. . .” Taip visi žmonės, sekmadienį nešiojo geriausius rūbus ir atėjo prie Baltijos jūros. Jie buvo pasiskirstyti į vyrų ir moterų grupes, ne daugiau kaip 10 žmonių. Kiekviena grupė gavo bendrą, tą patį vardą. Žmonėms reikėjo bristi į vandenį. Po krikšto gavo baltus rūbus. Daug žmonių rūbus tuoju pasikeitė šlapius į sausus. Buvo ir tokių, kurie ėjo antrą kartą krikštytis, kad gautų daugiau rūbų. . .

Taip aš įsivaizduoju Lietuvos žmonių krikštą.

Verutė Jovaišaitė

Pagonys meldavosi miškuose. Jie gražiai apsirengdavo, baltai. Kas norėjo krikštytis — galėjo. Jie turėjo pirmą vardą, vardinį ir pavardę.

Žmonės apsikrikštiję labai džiaugėsi, nors buvo ir tokių, kurie pasiliko prie senos religijos. Už krikštą žmonėms davė dovanas: vaikams žaislų, vyresniesiems — knygų. . .

Darius Radžius

paruošė Vida Augulytė-Bučmienė

I. ISTORINĖS DATOS

Sekančiame puslapyje surašyta visa eilė svarbių istorinių įvykių. Kryžinio langeliuose įrašyk kiekvieno įvykio datą.

Skersai:

2. Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimas.
4. Mindaugo vainikavimas Lietuvos karaliumi.
5. Pirmojo "Aušros" numerio išleidimas.
6. Antrasis didelis lietuvių sukilimas prieš Rusijos caro valdžią Lietuvoje.
7. Šie metai.
11. Spaudos draudimo panaikinimas.
12. Liublino sutartis.
13. Žalgirio mūšis.
18. Antroji sovietinė Lietuvos okupacija II-jo pasaulinio karo metu.
19. Spaudos draudimas.

Žemyn:

1. Šiaulių arba Saulės mūšis.
3. Dariaus ir Girėno skrydis per Atlantą.
5. Lietuvos krikštas.
8. Kolumbas atranda Ameriką.
9. Baisusis birželis — lietuvių trėmimas į Sibirą.
10. Pirmoji sovietinė Lietuvos okupacija II-jo pasaulio karo metu.
14. JAV nepriklausomybės paskelbimas.
15. LKB Kronikos pirmojo numerio išleidimas.
16. Vytauto Didžiojo mirties metai...
17. Paskutinis Lietuvos-Lenkijos valstybės padalinimas.

II. AR PAŽISTI?

Šiuos žymius lietuvius sujunk su žodžiu, kuris geriausiai tinka.

1. Mindaugas	a. prezidentas
2. Gediminas	b. didysis
3. Vytautas	c. laisvė
4. Kudirka	d. pilis
ž. Maironis	e. karalius
6. Smetona	f. Kronika
7. Valančius	g. dainius
8. Čiurlionis	h. vyskupas
9. Kalanta	i. himnas
10. Sadūnaitė	j. dailininkas

III. RASK ŽODŽIUS!

Šiame kvadrato rask šiuos patriotinius žodžius:

**VASARIS, ŠEŠIOLIKTOJI, LAISVĖ (2 kartus),
NEPRIKLAUSOMYBĖ, LIETUVA, TĖVYNĖ,
AKTAS, VILNIUS, DIDVYRIAI, SAVANORIAI,
KOVOS, PRIESPAUDA, VĖLIAVA, VYTIS,
HIMNAS, VALIO, VALIO!**

IV. ĮRAŠYK ŽENKLUS

Tarp skaičių įrašyk reikiamus ženklus, kad šis aritmetinis uždavinys būtų teisingai išspręstas.

X ÷ + -

8 8 8 8 8 = 8

V. MİSLĖS

1. Danguj yra,
Ant žemės nėra.
Dėdė turi du,
O tetulė nė vieno.
2. Keturi ant keturių.
Keturi laukia keturių.
Keturi atėjo, keturi nuėjo, keturi liko.
Kas ten atsitiko?

SAUSIO GALVOSŪKIŲ ATSAKYMAI

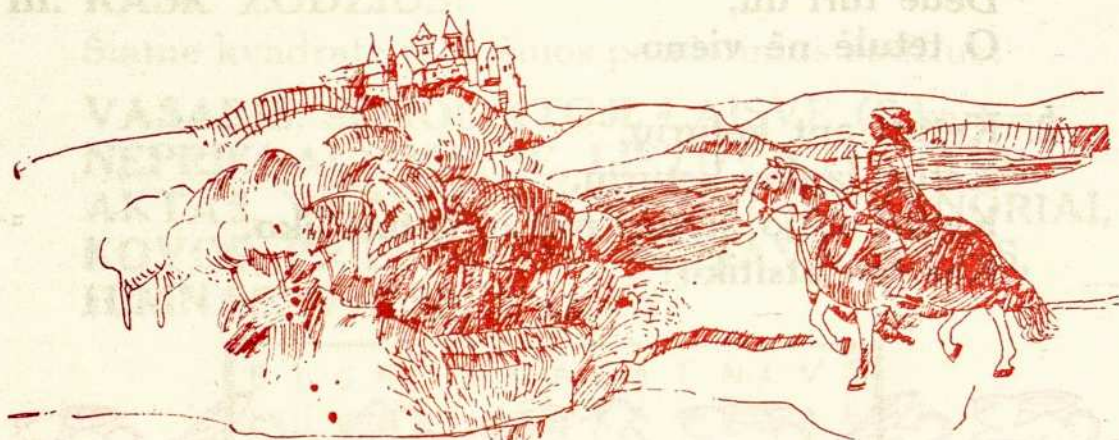
- I. 1. kalimas, 2. žaidimas, 3. piešimas, 4. pratimas, 5. pūtimas, 6. atradimas.
- II. Akmenys, vėjas, debesys, saulė.
- III. I, S, D.
- V. Skersiai: 3, 9, 7, 11, 5. Žemyn: 4, 10, 7, 8, 6.
- VI. 1—C, 2—A, 3—E, 4—B, 5—D.
- VII. Mergaičių vardai: 1. Rasa, 2. Aušra, 3. Jūratė, 4. Birutė, 5. Živilė.
Berniukų vardai: 1. Saulius, 2. Aras, 3. Kęstutis, (4. nesudaro vardo), 5. Gediminas.
- VIII. 1. Estija, 2. Latvija, 3. Lietuva — trys Pabaltijo kraštai.

LIETUVA ir MES

DU PUSBROLIAI

pagal V. Čižiūno aprašymus

1386 metų žiemą buvo daug judėjimo Krėvos pilyje. Lankėsi daug bajorų iš įvairių šalių. Mat — nauji laikai.

Krėvos pilis turėjo ir liūdny atsiminimų — juk čia kalėjo ir mirė kunigaikštis Kęstutis. Čia ir Vytautas buvo uždarytas. O pernai, šioj pily buvojo jaunutė karalaitė Jadvyga, atvežta iš Vengrijos. Ji su ašaromis laukė savo vestuvių dienos.

Bet dabar — nauji laikai. Vytautas, susitaikęs su savo pusbroliu, Jogaila, gyvena Gardine, laukdamas progos sugrįžti į savo mylimus Trakus. Jogaila, vedęs Jadvygą, sėdėjo Lenkijos karališkajame soste.

Krėvos pilyje susitiko du draugai, bajorai Zubrys ir Domeika. Zubrys — Vytauto palydovas, o Domeika — Jogailos.

— Ar ne Domeiką aš matau? — nustemba Zubrys, — Kad tave Perkūnas nutrenktų! Ko nesisveikini?

— Kad nepažinau! Sveikas! — nustemba Domeika. — Kad tu ir pasikeitęs, kaip pažinsi? Barzdą nusiskutęs, o ūsai dvigubai ilgesni.

— Na, matai, nauji laikai. Kunigaikštis Vytautas iš užsienių parvežė skutimosi peiliukų. Ir man vieną dovanojo. . . Bet ir tu, girdėjau, neatsilikęs nuo pasaulio. Štai sėskim — pasakok!

— Nagi Krokuvoje buvau. Vestuvėse dalyvavau. Tiek valgiau ir gėriau, kad per barzdą varvėjo.

— O nuotaką ar matei? Juk ji dabar — Lenkijos karalienė.

— Tik iš tolo. Mažai kas ją matė. Vargšė mergaitė. Labai jau ji nenorėjo Jogailos. Nuo mažens buvo sužiedota su Austrijos kunigaikščiu Wilhelmu. Bet, ką gi ji darys, turėjo tekėti už Jogailos, kad taip jau buvo nutarta. Krokuvos miestiečiai gražiai ją priėmė.

— O kas, sakyk, dabar bus, kad Jogaila jau karūną užsidėjo? Mums čia gi Lietuva rūpi. . .

— Sako, kad Jogaila pažadėjęs Lietuvą krikštyti. Jis, mat, prieš vestuves pats apsikrikštijęs.

— Kažin, ar Vytautas sutiks? — suabejojo Zubrys. — Jo tėvas Kęstutis juk visą amžių pagoniu liko. Vytautas eis jo pėdsakais — jis teisėtas Lietuvos valdovas, ne Jogaila.

— Na, pažiūrėsim, pažiūrėsim. . . — palingavo galva Domeika. — Manau, kad netrukus matysime daug naujų dalykų. Juk jau ir laikas Lietuvai krikštytis.

Draugai taip ir išsiskyrė. Susitiko vėl tiktai 1387 metais Vilniuje. Čia buvo atvykę daugelis Lietuvos bajorų.

Bajorų susirinkime Domeika pažino Zubrį.

— Sveikas, seniai matytas! — pasisveikino Domeika.

— Tai ką, ir tu nusprendei krikštytis?

— Sveikas. Taigi, apsigalvojau. Mes, Lietuvos bajorai, nesame priešingi krikščionybei. Juk ir mūsų senų laikų karalius Mindaugas krikštijosi. Ir nuo Gedimino laikų su krikščionimis sutariam. Gedimino dvare, sako, darbavosi vienuoliai pranciškonai ir dominikonai kaip vertėjai ir raštininkai.

— Nagi, o Jogailos ir Vytauto tėvai, Algirdas ir Kęstutis pagonims liko. Matau, kad jūs, čia Lietuvoje, vis savo laikotės.

— Ale prie mūsų valdovų krikščionys visad buvo laisvi ir savo šventnamius turėjo. Mes nepratę kardu žmonėms tikėjimą įvaryti! — karštai šoko gintis Zubrys.

— Na, na, — nieko pikto nenorėjau, — ramino jį Domeika. — Žinau gerai, kad Lietuva daug kenčia nuo vokiečių kryžiuočių. Menki anie krikščionys. Su kryžiumi svetimas žemes grobsto. . .

— Na, žiūrėkim, kas čia bus. Ateina valdovas Jogaila su vyskupais, — pertraukė jį Zubrys.

Jogaila su vyskupais ir kunigais artinosi į menės vidurį, kur buvo paruoštas altorius. Bajorai stovėjo aplinkui. Jie žinojo, kam čia buvo atvykę.

Jogaila, iškėlęs kryžių, tarė:

— Pažinote kryžių, kaip daug Lietuvai pikta dariusių vokiečių ženklą. Dabar pažinkite kryžių, kaip Jėzaus Kristaus, Dievo Sūnaus, mirties ir mūsų atpirkimo ženklą.

Bajorai linktelėjo galvas.

— Žinau, — kalbėjo toliau Jogaila, — kad jūsų žemės žmonės lietuviškai šneka. Ir aš tą kalbą moku nuo vaikystės — juk esu kunigaikščio Algirdo sūnus! Taigi, kad lietuviai galėtų melstis sava kalba, štai sustačiau dvi svarbiausias krikščionių maldas lietuviškai: “Tėve mūsų” ir “Tikiu į Dievą Tėvą”.

Bajorams tai patiko. Daugelis jų tą dieną buvo pakrikštyti. Senuose raštuose parašyta, kad pusė Vilniaus priėmė krikštą ta proga.

Vilniuje 1387 m. jau buvo pastatyta bažnyčia, vadinama šv. Stanislovo vardu. Tai buvo pirmoji Vilniaus katedra. Vilniaus vyskupu Jogaila paskyrė pranciškoną Andrių. Šis, nors lenkas, bet išmoko lietuviškai.

Vilniuje ir apylinkėse buvo sunaikinti pagoniškų aukų židiniai, iškirsti šventi ažuolai, išmušti namuose garbinami žalčiai. Senojo tikėjimo kriviai išbėgiojo arba išsislapstė.

Iš Vilniaus Jogaila važinėjo po aukštaičių kraštą, ragindamas gyventojus krikštytis. Jis įsteigė kelias parapijas ir paskyrė turtų bažnyčiom statyti.

Jogaila pats norėjo ir Lenkiją ir Lietuvą valdyti. Tačiau daugelis Lietuvos bajorų laukė tos dienos, kada Lietuvą valdys kunigaikštis Vytautas. Vytautas tapo visos Lietuvos valdovu maždaug 1401 metais.

Žemaičių kraštą dar valdė kryžiuočiai. Tik po Tanenbergo (Žalgirio) mūšio laimėjimo, Jogaila ir Vytautas galėjo pradėti žemaičius krikštyti 1413 metais.

Pasakojama, kad daugelyje vietų lietuvius krikštijo būriais. Kiekvienam būriui davė tą patį vardą — Jonas, Petras, ir tt.

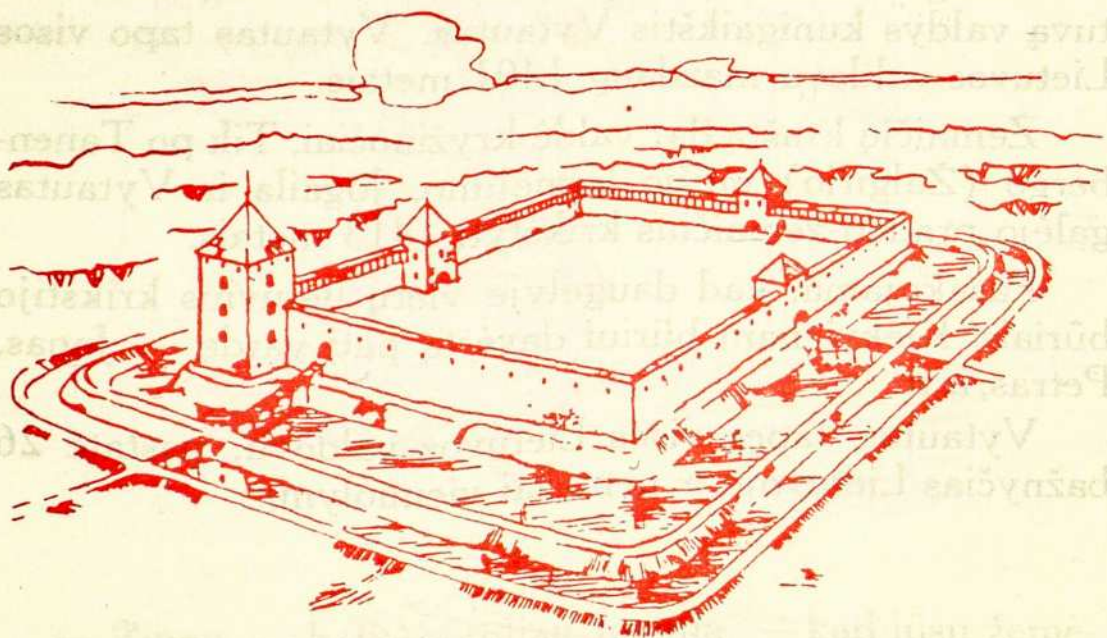
Vytautas, tapęs visos Lietuvos valdovu, pastatė 26 bažnyčias Lietuvoje ir nemažai vienuolynų.

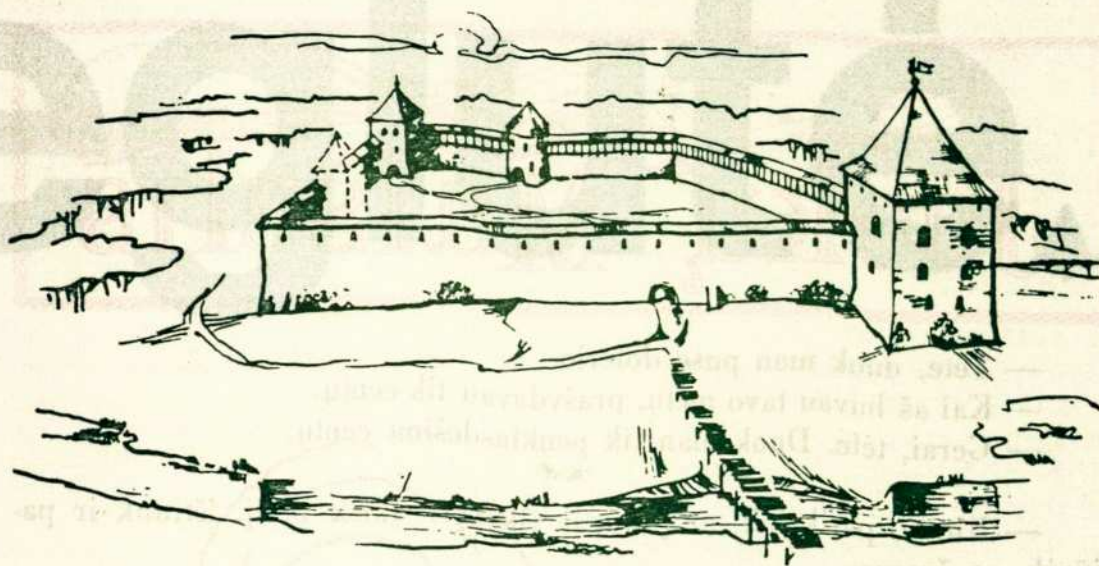

AR ŽINAI APIE LIETUVOS PILIS?

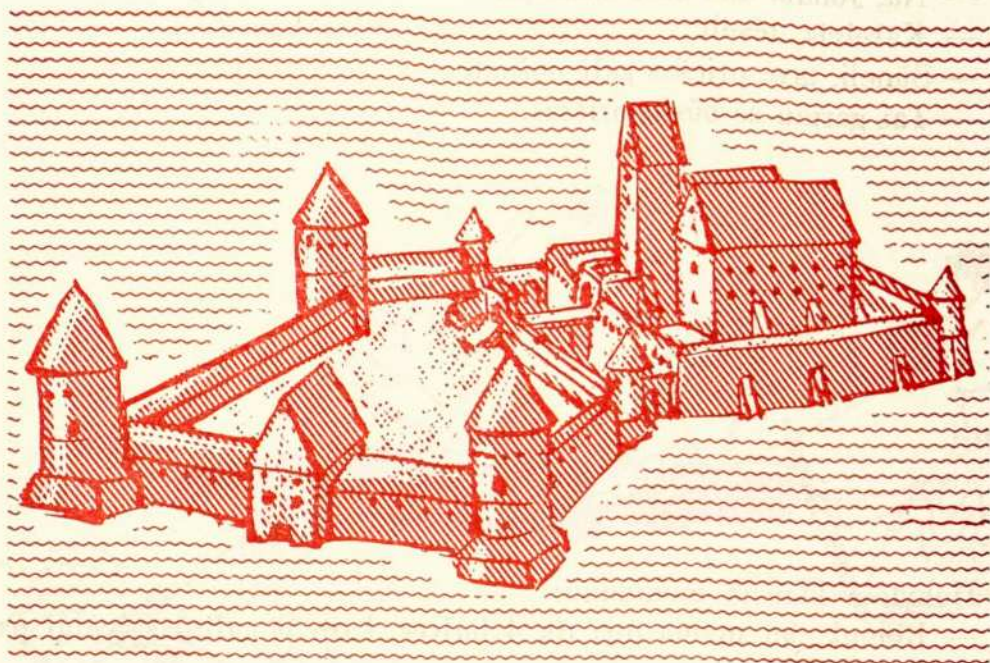
Lietuvoje yra likę daug piliakalnių. Ant jų stovėjo medinės tvirtovės, kurios neišliko iki mūsų dienų. Tikros pilys buvo mūrinės — jų yra nedaug, bet jų griuvėsiai parodo, kaip jos buvo pastatytos.

Medininkų pilis yra seniausias pilies tipas visame Pabaltijo krašte. Svarbiausia jos dalis — pagrindinis bokštas mūrinės sienos kampe. Ši pilis nesurišta su jokia kunigaikščiu.

Krėvos pilies statyba panaši į Medininkų. Ši pilis surišta su kunigaikščiu Jogaila. Joje buvę daug svarbių įvykių: čia mirė Kęstutis ir buvo kalinamas Vytautas, bet pabėgo.

Trakų vardu vadinamos 3 pilys — Senieji Trakai ir 2 Naujųjų Trakų — viena Galvės ežero saloje, kita — pusiasalyje. Žymiausias Trakų kunigaikštis — Kęstutis. Vytautas paveldėjo Trakus iš tėvo. 1405 m. Senuose Trakuose pastatė bažnyčią ir benediktinų vienuolyną.

Juokų Maišelis

- Tėte, duok man pusę dolerio.
- Kai aš buvau tavo metų, prašydavau tik centų.
- Gerai, tėte. Duok man tik penkiasdešimt centų.

— Ritute, patikrink, ar pyragas iškepęs. Įkišk peilį, ištrauk ir pažiūrėk, ar švarus.

Už kelių minučių:

— Mamyte, peilis išlindo toks švarus, kad aš į tą pyragą sukišau visus kitus nešvarius peilius.

- Na, Jonuk, kuo būsi užaugęs?
- Kareivis, tėveli.
- Sūneli, tavo priešas gali nušauti.
- Tai geriau aš būsiu priešas.

Mokytoja klausia mokinuko:

— Romuk, jei mama turi tik 4 bulves, kaip ji gali jas lygiai padalinti penkiem vaikam?

— Padaryti bulvių košę, poniam mokytoja.

— Vytuk, kiek sykių jau tau sakiau: kalbėk tik tada, kai vyresnieji nutyla.

— Aš bandau, mamyte. Bet kad vyresnieji nenutyla...